

[ukrstat] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>; 3. Петропавловська С.Є. Оцінка інфраструктури ринку геліцекультури та можливостей реалізації експортного потенціалу// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. - 2019. – №3(20). – с. 115-120. – [easterneurope] - Режим доступу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/20_2019/19.pdf; 4. Равликова ферма: успішний агробізнес з високою рентабельністю [agrorreview] – Режим доступу: <https://agrorreview.com/news/ravlykova-ferma-uspishnyj-ahrobiznes-z-vysokoju-rentabelnistyu?page=262>.

УДК 35.071.6(477)

ФІНАНСОВА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ОТГ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ІНДИКАТОР ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

М. Ю. Погрібняк

mr.pohribniak@gmail.com

кафедра географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Короленка, м. Полтава

С. М. Шевчук (наук. керівник)

S_Sevchuk@online.ua

кафедра географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Короленка, м. Полтава

Проблема відсутності ґрунтовних соціально-економічних досліджень будь-якої території не дає можливості здійснювати вдалу регіональну політику. Подібні дослідження повинні здійснюватися систематично, адже соціально-економічні явища не є перманентними. В сучасному світі майже всі процеси є швидкоплинними та швидкозмінними, тому роль подібних досліджень – надання достовірних даних для здійснення своєчасної, а головне ефективної регіональної політики, що призведе до стабільного розвитку територій. Одним із напрямків таких досліджень є оцінка якості життя населення (ЯЖН). ЯЖН – це категорія, що характеризує умови життєдіяльності та розвитку населення у конкретному середовищі з точки зору його здатності забезпечувати відновлення і збалансований розвиток суспільства [1].

Особливо важливими такі дослідження є в умовах внесення змін до адміністративно-територіального устрою, адже ведення нової регіональної політики потребує моніторингу та оцінки результатів на початковому етапі, що дозволить внести потрібні зміни та корективи у роботу адміністративного апарату і забезпечить ефективну реалізацію нововведень. Подібної перевірки на ефективність функціонування потребують об'єднані територіальні громади (ОТГ), котрі створюються як адміністративні утворення саме з метою спроможності забезпечувати відновлення і збалансований розвиток суспільства. Дослідження ЯЖН на рівні ОТГ допоможе зробити висновок про доцільність їх створення і ефективність функціонування.

В основу дослідження покладено методику, розроблену І. Гукаловою, котра була адаптована для дослідження відмінностей у ЯЖН між ОТГ області. Ця методика являє собою сукупність індикаторів, розділених на 6 груп: демосоціальні, соціально-економічні, економічні, соціально-інфраструктурні,

соціально-культурні та екологічні. Мета даного дослідження – комплексне вивчення просторових особливостей рівня фінансової забезпеченості ОТГ Полтавської області. Основою даного дослідження стали економічні індикатори, сукупне значення яких можна виразити через інтегральний показник рівня фінансової забезпеченості. Він складається із семи часткових показників, а саме:

1. доходи загального фонду на одного мешканця (грн.);
2. видатки загального фонду на одного мешканця (грн);
3. видатки на утримання апарату управління на одного мешканця (грн);
4. рівень дотаційності бюджетів (%);
5. співвідношення видатків на утримання апарату управління із сумою доходів загального фонду (%);
6. питома вага заробітної плати у видатках загального фонду (%);
7. питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків (%).

Для оцінки було взято по три ОТГ з кожного із 4 районів області таким чином, щоб одна з них мала центральне положення по відношенню до районного центру, одна – напівпериферійне, ще одна – периферійне. Це дозволило оцінити рівень фінансової забезпеченості ОТГ за віддаленістю від районного центру – фінансового ядра розвитку району. За допомогою цих індикаторів було здійснено оцінку рівня фінансової забезпеченості ОТГ Полтавської області. Оцінивши ОТГ за вказаними індикаторами є підстави для їх класифікації за рівнем фінансової забезпеченості (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація ОТГ Полтавської області за рівнем фінансової забезпеченості

№п/п	Назва групи (кількісні рамки)	Назва ОТГ (тип за центром громади)	Кількість набраних балів
1.	З високим рівнем фінансової забезпеченості (26-33 бала)	Горішньоплавнівська (міська)	33
		Драбинівська (сільська)	29
2.	З середнім рівнем фінансової забезпеченості (18-25 балів)	Глобинська (міська)	25
		Щербанівська (сільська)	25
		Гребінківська (міська)	23
		Ланнівська (сільська)	23
		Гадяцька (міська)	21
		Пирятинська (міська)	21
3.	З низьким рівнем фінансової забезпеченості (9-17 балів)	Великобагачанська (селищна)	17
		Великосорочинська (селищна)	13
		Засульська (сільська)	13
		Оболонська (сільська)	9

Аналіз показав, що лише 2 ОТГ мають високий рівень фінансової забезпеченості. При цьому якщо Горішньоплавнівська ОТГ має центральне

положення та її центром є місто обласного значення, то Драбинівська ОТГ має напівпериферійне положення і є сільською ОТГ. Найбільш чисельною є група із середнім рівнем фінансової забезпеченості. До неї увійшло 6 громад. Різниця у балах між ними складає всього 4 одиниці, що робить цю групу найбільш щільною. Третя група – із низьким рівнем фінансової забезпеченості – включає 4 ОТГ, дві з яких є периферійними. Громадою із центральним положенням по відношенню до районного центру та низьким рівнем стала Великосорочинська ОТГ, Миргородський район (рис. 1). Причиною низьких показників для ОТГ цього району є загально низький рівень його соціально-економічного розвитку. Гадяцька ОТГ даного району має більш високі показники внаслідок того, що її центром є місто обласного значення, але її рівень фінансового забезпечення є значно нижчим в порівнянні із Горішньоплавнінською ОТГ.

Рис. 1. Розміщення обраних ОТГ по відношенню до районних центрів із зазначенням рівня фінансової забезпеченості

Отже, різниця між ОТГ у рівні фінансової забезпеченості не обов'язково є залежною від розміщення громади по відношенню до районного центру як ядра економічного розвитку району. Разом з тим, лише на основі економічних індикаторів говорити про ефективність функціонування ОТГ однозначно не можна. З цією метою має бути здійснена професійна класифікація всіх ОТГ області за ЯЖН як інтегральним показником, щоб оцінити доцільність їх створення та функціонування. Такий аналіз дозволить дати відповідь на питання як у подальшому реформувати щойно створені ОТГ з метою

забезпечення їх здатності до відновлення і сталого розвитку суспільства на локальному рівні.

Список використаних джерел: 1. Гукалова І. В. Статус категорії «якість життя населення» в географії і сучасна її динаміка у регіонах. Український географічний журнал. 2013. №4. С. 48–55.

УДК: 553.31 (477.53)

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЛІЗОРУДНИХ РОДОВИЩ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О. А. Федій

fediy.alexander@gmail.com

*кафедра географії та методика її навчання Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка, м. Полтава*

О. С. Риндюк

rindyuk.olexander@gmail.com

*кафедра географії та методика її навчання Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка, м. Полтава*

Полтавська область є привабливою і багатою територією, яка має значний виробничий потенціал. Забезпеченість ресурсами позитивно впливає на розвиток залізорудної промисловості в області. Яскравим прикладом використання ресурсів є Кременчуцький залізорудний район, в якому зосереджені значні поклади залізної руди.

Кременчуцька магнітна аномалія, представлена власне залізорудним районом, який в свою чергу розташований на території Кременчуцького району Полтавської області (рис. 1). Рудоносна територія простягається вузькою суцільною смугою з півдня на північ на 45 км. Басейн має вигідне транспортно-географічне положення – на півдні район знаходиться лише в шести кілометрах від Дніпра. Також середня частина району перетинається залізницею Полтава-Кременчук. Крім Кременчуцької на Полтавщині виявлені й інші магнітні аномалії – Кобеляцька, Омельницько-Ламанська, Толоко-Подянська та Хорольська. Вони розташовані під потужним осадовим чохлам північно-східного схилу УКЩ. Розробка цих родовищ розглядається у далекій перспективі.

Кременчуцька магнітна аномалія була відкрита геологом Андрієм Строною. Його експертна оцінка заклала фундамент для першого функціоналу комплексу на території регіону. На базі залізорудних родовищ працює Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат, будівництво якого розпочате 29 листопада 1960 року. На місці аномалії розпочалося будівництво найбільшого на той час у Європі гірничо-збагачувального комбінату. 15 січня 1962 року поруч було засноване сучасне місто Горішні Плавні з площею понад 11 тисяч гектарів, де мешкає понад 50 тис. людей [2; 3; 4].

Добування руди відбувається відкритим, кар'єрним способом. Геологорозвідувальні роботи не завершені й досі. В басейні зосереджені руд із